

Araştırma Makalesi • Research Article

Neoklasik Realizmin “Dış Politikayı” Açıklama Gücü

The Power of Neoclassical Realism to Explain “Foreign Policy”

Burak Çakırca^{a,*}

^a Dr.
ORCID: 0000-0002-6035-7162

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 01 Kasım 2020
Düzeltilme tarihi: 04 Ocak 2021
Kabul tarihi: 11 Ocak 2021

Anahtar Kelimeler:

Dış Politika
Güvenlik
Kapasite
Neoklasik Realizm
Bağımsız Değişken
Ara Değişken

ARTICLE INFO

Article history:

Received 01 November 2020
Received in revised form 04 January 2021
Accepted August 11 January 2021

Keywords:

Foreign Policy
Security
Capacity
Neoclassical Realism
Independent Variable
Intervening Variable

ÖZ

Dış politika kavramı uluslararası ilişkiler teorilerinin odak noktalarından birini oluşturmaktadır. Kavram çoğu zaman devletlerin dış politikalarına indirgenmiştir. Küreselleşme ile uluslararası sistemde aktör çeşitliliği ortaya çıkmıştır. Bu sebepten dış politika kavramı da farklı bir boyutta ele alınmaya başlanmıştır. Neoklasik realizm dış politika kavramını açıklama iddiasında olan bir meta teori olarak görülmektedir. Teori dış politika açıklamasını çok boyutlu biçimde ele almaktadır. Dış politika kurucu bir unsur olarak, pek çok faktörün bir araya gelmesiyle oluşan bir süreç çıktısı olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada neoklasik realizmin teorik zemininin dış politikayı açıklama gücü tartışılmaktadır.

ABSTRACT

The concept of foreign policy is one of the focal points of international relations theories. This notion is most of the time reduced to the foreign policies of states. The diversity of actors has shown up in the international system along with globalization. For this reason, the concept of foreign policy has started to be dealt with in a different dimension. Neoclassical realism is seen as a meta-theory that claims to explain the concept of foreign policy. The theory tackles foreign policy explanation in multidimensional form. Foreign policy has pertained as a constituent piece, a process output formed by a combination of many factors. This article discusses the power of the theoretical ground of neoclassical realism to explain foreign policy.

1. Giriş

Sınır (boundary) ve egemenlik (sovereignty) olgularının modern dönemde belirgin bir hal alması, dış politika denilen söylem ve eylem alanının modernite ile yakın ilişkili görülmesine yol açmıştır. Bir alanda ve yetki ile donatılmış bir öznenin, sınırın diğer tarafındaki egemenle kurduğu ilişki, hudutların kendi içinde kurduğu ilişkiden

farklılaşmıştır. Bu durumun modern dönem öncesinde var olmadığını söylemek yanlış olduğu gibi, dış politikanın özünü oluşturan ontolojik bir dayanak olarak sınırın varlığı modernite ile ortaya çıkmıştır. Modernite, dış politikanın varlığına temel teşkil edecek biçimde sınırların nerede olacağına değil, sınırların var olacağına/olması gerektiğine vurgu yapmaya başlamanın adı olarak okunabilir (Wallerstein, 2004: 48). Sınırın ötesinde bulunan,

* Sorumlu yazar/*Corresponding author*.
e-posta: burakcakirca@gmail.com

“dışarının”, “yabancı” belirgin hale gelmesi, modern devletin adı dış politika olan, sınırı ve egemenliğini korumayı amaçlayan tüm pratikleri ortaya çıkarmıştır (İnat ve Balcı, 2006: 212-213).

20 yüzyılın ikinci yarısından itibaren modernitenin ve dolayısıyla da ulus-devletin sorgulanmaya başlaması, dış politikanın ne olduğuna dair modern kabullerin tartışılmasını da beraberinde getirmiştir. Bir karar vericiye ve uygulayıcıya atfedilen devletin “dışa” karşı tüm pratiklerine iki yönden eleştiri kendini gösterdi. Söz konusu itirazlardan ilki ben ve öteki temelinde yapılan analizlerin sadece belirli karar vericilerin olaylar karşısında takındıkları tavır ya da çıktılar olarak değil de kurucu bir pratik olarak bakılmaya başlamasıdır. Bahse konu pratiklerin modern ulus-devletin en önemli getirisi olan iç-dış ayırımının yapı sökümüne uğratılmasıyla dışsallıklarını kaybetmiş olmaları ikinci eleştiri noktasını oluşturur. Dış politikanın kurucu anlamda “sınır üretici politik performans” olarak tanımlanması, “dışa” bakışı imar ve inşa ettiği gibi “içi” de etkileyen ve etkilenen bir ayrıştırıcı olarak tarihsel süreç içerisinde kurulan bir alanda meydana gelen ve global ölçekte eylem alanlarını teşmil eden, sınırları belirleyen ve yeniden onaylayan bir pratiğe dönüştürmüştür (Ashley, 1987: 51). Dolayısıyla dış politika “dışa” karşı üretilen bir duruş/eylem bütünü olarak dursa bile, domestik unsurlardan beslenen ya da etkilenen, iç politika yapımında kullanılabilen ve değişen uluslararası sistem ve sistem oyuncularının niteliği ile daha amorf bir kapsama bürünen bir karşılığa denk gelmektedir.

Dış politikanın üzerinde ittifak edilen tek bir tanımı yok. Ancak bir “biz” ya da “ben” ve bir “onlar” ya da “o” üzerinden kimlik veya aidiyet tanımlaması ekseninde bir bütünlüğü ifade ettiği dış politika kavramının temel karinesi. Dolayısıyla dış politika farklılık ve yabancılaşma üzerinden “ötekine” dair bir kapsam. Bu durum ise dış politikanın uğraşı alanının modern devleti şekillendiren sınır ve onun da ötesinde tehdit söyleminin ayrılmaz bir parçası olduğuna işaret etmektedir (Campbell, 1992: 56). Dış politika yapıcısı/uygulayıcısı devlet adamı, “biz”in kim ya da ne olduğunu/olmadığını “biz”i korkutanı ve ötekine karşı yabancılaştırmanı vurgulayarak bir doğru ya da “güvenlik teolojisi” üzerinden hareket halindedir veya böylesi bir zemine ihtiyaç duymaktadır. Bu halde dış politika “yabancı”dan beklenen tehditlere karşı oluşturulan hareketler bütünü ve özü güvenlik tesisi olan bir amaç halini almaktadır. Sadece cari tehditler üzerinden değil, olası güvenlik risklerini de hesaba katarak devletlerin stratejik planlamaları ya da yeteneklerini artırma amaçları da dış politikanın kapsamına işaret etmektedir. Başkaca bir söylemle, dış politika “ötekine” süreklilik halini arz ettiği varsayılan tehditleri üzerinden devletin güvenliğini sağlamaya dair bir plan ve eylemler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır. Dış politikanın özünde, kimliği ya da yapısından bağımsız biçimde ve bunlarla ilintili olarak bir devletin “yabancıya” karşı güvenliğini temin etme üzerine bir faaliyet alanı olduğu görülmektedir. Kısaca devletlerin dış politikalarının mütemmim cüzü güvenlidir ve dış politika güvenlik bağıntısı ya da güvenlik vurgusu tanımlanamadan anlaşılabilir. Güvenlik dürtüsü dış politikaların kurucu unsurudur (Campbell, 1992: 54).

Uluslararası ilişkiler teorileri devletlerin dış politika davranışlarına dair bir söyleme sahip olsalar bile dış

politika analizinin genel bir teorisinin olduğundan bahsedemeyiz (Rosenau, 1976: 32). Özellikle de uluslararası ilişkiler teorilerinin dönemin uluslararası gündemini açıklamak üzere ortaya çıktığı göz önüne alındığında; dış politikanın güvenlik bağıntısını ve değişen uluslararası sistemin aktör merkezli çoğullaşmasını açıklamada bu eksiklik daha fazla hissedilmektedir. Neoklasik realizm, ortaya çıktığı 1990’lardan itibaren gerek Realist uluslararası ilişkiler geleneği içinde, gerekse de uluslararası ilişkiler alanında pek çok hararetli ve bereketli tartışmaya kaynaklık eden, süreç temelli biçimde, dış politikadaki değişimleri analiz çabasındaki bir teorik yaklaşım olarak görülmektedir. Neoklasik realizm, devlet-toplum ilişkileri, karar vericilerin algıları, iç siyasal baskılar gibi birim (devlet) ve birim altı (karar vericiler) düzeyindeki değişkenleri neorealizmin sistemik bakış açısına eklemeyerek devlet davranışları ve dış politikadaki değişimin açıklanacağı iddiasındadır.

Bu bağlamda bu çalışma, Neoklasik realizmin dış politika kavramını açıklama gücünü sorunsallaştırmaktadır. Neoklasik realizm süreç esaslı biçimde ve çok boyutlu bir analiz yöntemiyle dış politika kavramına eğilmektedir. Uluslararası ilişkiler teorilerinin ortaya çıktıkları dönemin konularına dair bir açıklama demeti sunma gayretleri bulunmaktadır. Dönemin hâkim kavramları ve sistemik yapısının analiz edilmesinin yanında geleceğe dair öngöründe bulunabilmeleri teorik yaklaşımların özünü oluşturmaktadır. Neoklasik realizmin dış politikanın güvenlik bağıntısı ve küreselleşen dünyanın çok aktörlülük görüntüsünü merkeze alan yapısının, dış politika kavramının analiz etmede sorun çözücü bir yanının olduğu düşünülmektedir. Ayrıca doğrudan dış politika kavramının geleceğe dair tasarımı bulunma imkânını vermesi bağlamında da Neoklasik realizmin uygun bir teorik zemin tesis ettiği görülmektedir.

Bu kapsamda çalışma, Neoklasik realizmin teorik varsayımlarının dış politika kavramını açıklama gücünü gösterilebilmeyi amaçlamaktadır. Zira, dış politikanın güvenlik esası ve küreselleşen dünyanın analiz düzey ve birimleri bağlamında farklılaşan yapısının Neoklasik realizmin varsayımlarıyla anlaşılabilirliği öne sürülmektedir.

Çalışma öncelikle dış politika kavramı ve “grand” uluslararası ilişkiler teorilerinin dış politika açıklamaları üzerine eğilecektir. Bu teorilerin dış politika kavramına yaklaşımlarından bahsetmek aynı zamanda bu teorilerin kavramı açıklamada eksik kaldıkları yönleri göstermeye de hizmet etmektedir. Uluslararası sistemin değişen yapısı, aktörlerin çeşitliliği ve dış politika çıktılarının bunlardan etkileniyor oluşu, yeni teorilerin gelişmesine gereksinim doğurmaktadır. Bu noktada ikinci kısımda Neoklasik realizmin teorik varsayımlarından bahsedilecektir. Dış politika kavramının gelişimine dair bir açıklama demeti olarak teorik zemini incelenecektir. Dış politika kavramının gelişen ve değişen doğasının Neoklasik realizmin varsayımlarıyla açıklanabilirliği analiz yöntemi olarak kullanılacaktır. Çalışma tıpkı Neoklasik realizmin yöntemi gibi, dış politikayı bağımsız değişken olarak ele alacaktır. Dış politika kavramını analiz eden ve gelişimini inceleyen teorik yaklaşımlar bağımlı değişkenlerdir. Bu bağımlı değişkenlerden biri olan Neoklasik realizmin dış politikayı açıklama gücü çalışmanın özünü oluşturmaktadır.

2. Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Dış Politika

Dış politika kavramı devinimsel bir karşılığa sahip olan ve süreç temelli gelişimi sebebiyle tanımlanması zor bir yapıya işaret etmektedir. Bir taraftan bir sürecin ürettiği beklentiler, stratejiler, eylemler ve yönelimler olarak görülmekte, diğer yandan sürecin kendisi olarak ele alınmaktadır. Bu süreç aslında dış politika kavramında tanımlanması gereken kapsamın ya da niteliklerin neler olması gerektiğine işaret ederek ve bu sürece ilişkin olarak devletlerin, konuyu tanımlamaları, değerlendirmeleri ve bir karara varabilmeleri için izledikleri yöntemi incelemenin adıdır.

Modelski dış politikayı, toplumların başka devletlerin davranışlarını değiştirmek ya da kendi davranışlarını uluslararası ortamla uyumlu hale getirmek için geliştirdikleri faaliyetler dizisi olarak tanımlamaktadır. Dış politika, devletlerin uluslararası sistem içindeki yetkili organ ve temsilcileri aracılığıyla diğer devletlere yönelik siyaset ve davranışların tümüdür (Modelski, 1962: 6). Holsti: dış politikayı devletlerin dış dünyaya yönelik davranışları olarak görürken (Holsti, 1983: 19); McGowan açısından dış politika, ulusal ya da merkezi hükümetlerin, kendi yasal egemenlikleri dışında kalan aktörlere yönelik geliştirdikleri hareketler bütünüdür (McGowan, 1973: 11-12). Rosenau ise, dış politika kavramsallaştırmasını üç düzeyli bir tanımlamayla ele almıştır: yönelimler, planlar/taahhütler ve eylemler olarak dış politika. Yönelimler olarak dış politika, devletin uluslararası ilişkilerdeki davranışlarına şekil veren prensiplerin ve eğilimlerin karşılığı olarak görülmektedir. Bu eğilimler bir toplumun mazisine, geleneğine ve yaşantısına yerleşmiş anlayışlardan beslenmektedir. Planlar ve taahhütler olarak dış politika, belirlenmiş hedeflere yönlendirilmiş stratejileri ve kararları içermektedir. Eylem olarak dış politika ise, diğer iki dış politika vurgusunun hasılası olacak biçimde, devletlerin kendi yönelimleri, planları ve taahhütleri temelinde, uluslararası sistemde meydana gelen olaylara ve durumlara yönelik uygulamaya koydukları davranışlarına işaret etmektedir (Rosenau, 1976: 16-17).

Söz konusu tanımlamaların da işaret ettiği üzere, dış politika kavramı Soğuk Savaş dönemine kadar Realist uluslararası ilişkiler teorisine uygun olarak ele alınmıştır. Devleti “kara kutu” ya da “bıardo topu” gibi yekpare bir bütün olarak gören Realist kuram, aktörlerin rasyonel davrandıklarını varsayar (Hudson, 2005: 3). İç ve dış politika arasında kesin ayrılığı kabul eden, dış politikayı high politics-öncelikli politika olarak tanımlayan, bürokrasi, sivil toplum kuruluşları ve devlet dışı aktörleri görmezden gelen realist yaklaşım dış politikayı, devletlerin egemenlik yetkilerinin dışındaki alana ilişkin planladıkları ve uyguladıkları stratejiler olarak görmektedir (Webber ve Schmit, 2002: 11).

Devlet içindeki yapılanmalara yer veren ve karar verme mekanizması içerisine farklı birimleri dâhil eden Liberal yaklaşımın temsilcileri, devleti bütüncül bir yapılanma olarak görmezler. Realizmin öncelikli politika kategorisine dâhil etmediği ekonomi, kültür, insan hakları ve bireyin özgürlüğü gibi konular da liberal yaklaşımın ilgi alanındadırlar. Bu bağlamda bu yaklaşım, dış politika ile iç politika arasındaki bağın varlığını kabul eder ve dış politika tanımlamasına dâhil ederler (Alessandri, 2008: 120).

Devlet dışı aktörlerin dış politikaya olan etkilerini görmezden gelmesi eleştirisi ve uluslararası ilişkilerin yöntem tartışmasının ortaya çıkmasıyla teorilerin bilimselliğinin sorgulanması Kenneth Waltz öncülüğünde Neorealizm akımını ortaya çıkarmıştır. Özellikle Davranışsalcılık-Gelenekselcilik tartışmasının akabinde Waltz Realizm’e bilimsel bir yöntem kazandırma çabasında olmuş ve analiz düzeyi kavramıyla uluslararası politikayı açıklamak üzere varsayımlarda bulunmuştur. Neorealizm, sistemin anarşik yapısının devletlerin davranışlarını belirleyen bir niteliğe sahip olduğunu söylemiş ve devletlerin anarşik uluslararası sistemde temel dürtülerinin güvenliklerini temin etmek olduğunu ileri sürmüştür (Waltz 1990: 34). Waltz, uluslararası politik yapının temel taşı olarak devletleri alsa da devlet davranışları sistemin yapısı tarafından belirlendiği için, Neorealizm’de devlet açıklayıcı bir değişken değildir (Waltz, 1986: 339). Bu bağlamda uluslararası ilişkiler teorileri önce devletçi ve daha sonra yapısalcı bir nitelik arz etmeye başlamıştır (Ashley 1986: 282). Devletler, anarşik alanlarda benzer birimlerin ortak davrandığı savı çerçevesinde, yetenekleri bakımından farklılaşır diyen Neorealizm, bu tür farklılıkların bir nevi işbölümünü de beraberinde getireceğini söyler (Mearsheimer 1994: 12, Mearsheimer 2013 52). Bununla birlikte devletlerin dış politikasının güvenlik amaçları çerçevesinde bir türdeşliği içermesi bakımından Neorealizm dış politika davranışlarını anlamaktan çok, sistem vurgusu ekseninde uluslararası politikanın kapsamı üzerine eğilmektedir.

Diğer bir büyük yaklaşım olan Konstrüktivizm ise, dış politikayı oluşturan ve devletlerin davranışları ile uluslararası yapıyı ortaya çıkaran temel belirleyenin, değerler ve normlar olduğunu ifade etmektedir. Ulusal ve uluslararası normların, devletlerin davranışlarını, çıkarlarını, temel hak ve özgürlüklerini ve davranış kalıplarını tanımladığını ileri sürmektedir. Konstrüktivizm ayrıca, ulusal çıkar, ulusal güvenlik ve kimlik gibi kavramların, siyasal elitler tarafından nasıl üretildiği ve bunların dış politika üzerinde ne şekilde etkide bulunduğuna eğilmektedir. Aktör ile yapının diğer bir ifade ile yapı ile yapının karşılıklı etkileşim içinde sürekli inşa ettiğini vurgulayan Konstrüktivizm dış politikanın yapı-yapan ekseninde ortaya çıktığını ifade etmektedir (Checkel, 2008: 71-82).

Soğuk Savaş boyunca, askeri ittifaklar ve güç dengesi gibi realist perspektifin açıklamalarının merkezi kavramları, devletlerin dış politika davranışlarını açıklamada öne çıkmıştır (Webber ve Smith, 2002: 8). Devletlerin davranış kalıplarının türdeşlik içeren bir yapıyı işaret ettiğini vurgulayan Realist yaklaşım, devletlerin iç yapılarının ve siyasal rejimlerinin bir farklılık oluşturmadığını, zira devletlerin nihai amacının güç elde etmek olmasının bu durumu ortaya çıkardığını vurgulamaktadır (Çuhadar, 2012: 289). Ancak Soğuk Savaş döneminin nihayete ermesi, uluslararası politikada küreselleşmenin hâkim olması ve ulus-devlet yapısının “çözölmeye” başlaması gibi nedenler, dış politika ile iç siyaset arasındaki ayrımın belirsizleşmesine yol açmıştır. Karşılıklı bağımlılığın görece artması devletlerin dış politikalarının hem kendi iç yapılarından hem diğer devletlerden hem de uluslararası sistemden etkilenmesi Realizmin açıklamalarının yetersiz kalmasına yol açmıştır.

Webber ve Smith, Soğuk Savaş'ın sona ermesinin aktör ve konu çeşitlenmesi bağlamında devletlerin dış politikalarına etkide bulunduğu iddiasındadırlar. Soğuk Savaş döneminde dış politika konusunda tek yetkili aktör olarak devletler görülürken; devlet dışı ulusal ve uluslararası aktörler de dış politika davranışlarında etkili olmaya başlamışlardır. Yine Soğuk Savaş döneminde "high-yüksek politika" alanına girmeyen ve devletin egemenliği kapsamında algılanan ekonomi politikaları, enerji arz güvenliği, insan hakları, çevre kirliliği gibi konular da dış politika kapsamında gündeme gelen bir niteliğe kavuşmuştur (Webber ve Smith, 2002: 13).

Aktör ve konu bağlamında yaşanan bu değişikliklerle birlikte devlet haricindeki aktörlerin varlığını kabul eden ve çıkar gruplarının dış politika sürecinde etkin konumda olduğunu savunan liberaller, küreselleşmeyle birlikte karşılıklı bağımlılığın arttığını ve bu yüzden de dış politika davranışlarının çok taraflı işbirliği temelinde hareket etmesi gerektiği düşüncesindedirler (Alessandri, 2008: 121). Her ne kadar dış politika çıktılarında anlaşıldığı kadarıyla konu ve aktör bağlamında değişiklikler olsa ve küreselleşen dünya ulus-devlet yapısında bazı değişikliklere yol açsa da, dış politika davranışlarının temel üretim merkezi hala egemen devletlerdir. Liberallerin karşılıklı bağımlılık temelinde çok taraflı işbirliğini salık veren dış politika varsayımları, uluslararası sistemin yapısının veriler temelinde bu duruma pek müsaade etmemesi nedeniyle idealist bir yaklaşım olarak okunmaktadır.

3. Neoklasik Realizmin "Dış Politikası"

Uluslararası İlişkiler disiplininin 1930'larla başlayan ve ilk büyük tartışma düzeyi olarak görülen Realizm-İdealizm tartışması disiplinin özüne dair bir kapsamı ifade etmekteyken; yöntem tartışması olarak ortaya çıkan Davranışsalılık-Gelenekselcilik tartışması uluslararası ilişkilerinin hangi metodoloji ile anlaşılması gerektiği üzerine bir boyutta ilerlemiştir. Yöntem tartışmasının etkisiyle ve teorilerin var olan durumu açıklamak ve geleceğe dair öndeyide bulunabilme imkânını sunması ışığında, uluslararası ilişkilerde üçüncü büyük tartışma olarak Neorealizm-Neoliberalizm tartışmasını beraberinde getirmiştir (Sucth ve Ellias, 2007: 8-13). Bu bağlamda üçüncü büyük tartışma daha çok yöntem konusundaki tartışmanın disiplinin özünü oluşturan konulara dair bir güncelleme düzeyi olarak ve Soğuk Savaş düzenini açıklama çabasının yapı kavramsallaştırması ekseninde disiplinin bilimsellik boyutunun öne çıkarılması biçiminde kendini göstermiştir. Uluslararası İlişkilerin bu iki hâkim anlayışının yanında, ontolojik olarak sorgulama çerçevesinde yapı-yapan ayrıştırması ya da sentezi bağlamında ortaya çıkan bir dördüncü büyük tartışmadan bahsedebiliriz. Pozitivizm-Postpozitivizm olarak kavramsallaştırılan bu tartışma, özellikle Neorealizmin yapıyı disiplinin bilimselliğini sağlaması açısından hem yöntem hem de ontolojik olarak yapanın etkisini minimuma indirgeyen yaklaşımının aksine, yapanın da uluslararası ilişkilerde bir varlık sahasının olduğu üzerinden yürütülmüştür (Ereker, 2013: 46).

Neoklasik realizm söz konusu tartışmalar ışığında ve Soğuk Savaşın bitişiyile Neorealizmin yapısalcı argümanlarının uluslararası sistemi açıklama konusundaki gücünü kaybetmesi üzerine, yapı kavramını merkezde tutan ancak

devletlerin dış politika davranışlarını açıklama konusunda ulusal politika, diğer bir deyişle yapanın da bir analiz unsuru olarak Realist paradigma içinde yer alması gerektiği iddiasıyla ortaya çıkmış bir anlatı olarak görülmektedir. Neorealizmin disiplin içinde sorgulanmaya başlanması ile ortaya çıktığı kabul edilen Neoklasik realizm, özünde bir dış politika analizi kuramıdır (Ripsman, Taliaferro ve Lobell, 2016: 16-32).¹ Kenneth Waltz Neorealizm ile devletlerin birbirleriyle etkileşimlerinin ortaya çıkardığı sonuçları ve bu ilişkileri düzenleyen ilkenin ne olduğunu, kendisinden önce başlayan ikinci büyük tartışma olan yöntem tartışmasının da etkisiyle, bir uluslararası politika kuramı olarak konumlar; uluslararası ilişkilerdeki gelişmelerin açıklanabilmesinin sistem ve ulusal politika unsurlarının birlikteliğiyle bütüncül bir yaklaşımla anlaşılacağı iddiasındaki Neoklasik realizm süreç temelli bir uluslararası ilişkiler teorisi olarak görülmektedir.

Neoklasik realizmin temelinde, Yapısalcı realizmin uluslararası sistem yaklaşımı ile özleri Klasik realizmde bulunan devlet-toplum ilişkilerinin karmaşık yapısı vardır. Sistem yaklaşımı eşliğinde devlet-toplum ilişkisini daha bilimsel bir temelde ele alıp, ulusal politikayı analizlere dâhil ederek, devletlerin dış politikasını açıklamaya çalışır (Taliaferro, Lobell ve Ripsman, 2009: 13). Neoklasik realizm kavramının müellifi Gideon Rose'a göre: Neoklasik realizm Klasik realist düşüncenin bazı dinamiklerini yeniden düzenleyerek, içsel ve dışsal değişkenleri açık bir şekilde bir araya getirmektedir. Bir devletin dış politikasını belirleyen en önemli kriter, o devletin uluslararası sistem içindeki konumu ve sistem içindeki görece güç dağılımıdır. Kapasitelerin dış politikadaki etkileri karmaşık ve dolaylı bir yapıya sahiptir. Zira sistemik baskılar, aktör düzeyindeki müdahaleci değişkenler aracılığıyla anlamlandırılan bir yapıya işaret etmektedir (Rose, 1998: 147).

Neoklasik realistler, uluslararası sistemin anarşik bir düzene sahip olduğunu ve bu düzende tüm devletlerin kendi güvenliklerini kendilerinin sağlaması gerektiğini ileri sürerler. Uluslararası sistemin anarşik yapısını kabul etmekle birlikte, sistemin tamamen düzenlenmemiş ve kontrolsüz olduğunu da kabul etmezler. Anarşik ortam devletlerin uzun ve kısa vadede beklarını sağlayabilmek için kendilerinden başka hiçbir güce güvenmemeleri gerektiğini ima eder. Devletler yarışmacı rekabete ve

¹ Ripsman, Taliaferro ve Lobell'in 2016 yılında yayımladıkları Neoclassical Realist Theory of International Politics isimli kitaplarında, neoklasik realizmin üç türünün olduğunu iddia ederler. Buna göre birinci tip, devletlerin genelde sistemik buyruklara uygun hareket etmelerine karşın, zaman zaman bununla çelişen tavırlarından hareketle, neorealizme uygun olmayan patolojik durumları açıklama çabasına işaret etmiştir. İkinci tip neoklasik realizm sadece neorealizmin anomalilerini açıklamayan aynı zamanda devletlerin dış politikalarının ve stratejik duruşlarını açıklayabilme iddiasına sahip olmuştur. Üçüncü tip ise, yapısal realizm, liberalizm ve konstruktivizm gibi teorilerin eksikliklerini açıklayarak; karar alma süreçleri, dış politika davranışları, stratejiler, sistemik çıktılar ve bir bütün olarak uluslararası sistemin yapısındaki evrimlere bakarak, bir grand teori olma iddiası ekseninde, neoklasik realizmi uluslararası politika kuramı haline getirme amacına vurguyu göstermektedir. Norrin M. Ripsman, Jeffrey W. Taliaferro and Steven E. Lobell, *Neoclassical Realist Theory of International Politics*, New York: Oxford University Press, 2016, s.16-32.

sosyalizasyon süreçlerine tepki verirler. Uluslararası sistemdeki güç dağılımı, devletlerin dış politikalarını belirleyen en temel unsurdur (Rose, 1998: 151).

Robert Dahl gücü: A'nın B'ye istediğini yaptırabilme yetisi olarak tanımlar (Dahl, 1957: 201-205). Dahl'in bu tanımını merkeze alan Neoklasik realizm, devletlerin uluslararası sistemdeki belirsizliklere karşı güvenliklerini maksimize etmek yerine, dışsal çevrelerini kontrol etmeye ve şekillendirmeye çalıştıklarını ileri sürer (Taliaferro, Lobell ve Ripsman, 2009: 23). Bu durum Neoklasik realizmi, gücü başlı başına bir amaç haline getiren Klasik realizm ile gücü araçsallaştıran Yapısalcı realizmden ayırtmaktadır. Neoklasik realistler, artan kapasitenin devletlere daha büyük hedefleri gerçekleştirme imkânı sunduğunu belirterek, her devletin uluslararası sistemdeki etkinliği arttırmaya çalıştığı ve bunu da ancak kapasiteleri oranınca yapabildiklerini düşünürler (Rose, 1998: 152).

Bu bağlamda, devletlerin dış politikalarını açıklamayı amaç edinen Neoklasik realizm dış politikayı bağımlı değişken olarak kabul etmekte ve devlet davranışlarını bu bakış açısından ele almaktadır. Bununla birlikte dış politikanın oluşumunun birbirini etkileyen iki unsura bağlı olduğunu iddia ederler. Buna göre uluslararası sistem öncelikli unsur olarak görülmekte ve bağımsız değişken olarak ele alınmakta ve ancak sistemin etkilerinin ara değişkenlerin (intervening variable) süzgecinden geçtikten sonra anlamlı veriler haline geldiğini kabul etmektedir. Bu noktada devletlerin iç yapısından kaynaklanan unsurlar ara değişkenler olarak dış politika yapımı sürecinde belirleyici bir konuma sahip olmaktadır (Taliaferro, Lobell ve Ripsman, 2009: 19).

Taliaferro, Neoklasik realizmin amacının devlet davranışlarını açıklamak olarak belirtir. Bir devletin büyük stratejileri (grand strategy), askeri doktrin, dış ekonomi politikası, ittifak tercihleri ve kriz davranışları Neoklasik realizmin ilgi ve açıklama alanları olarak görülmektedir (Taliaferro, 2000: 133-134). Bağımlı değişken olarak dış politika davranışı kabul edilirken, devletlerin izleyeceği stratejilerin tipleri ve yoğunluğu hususundaki benzeme (emulation), yenileme (innovation) ya da mevcut stratejiyi koruma biçiminde farklı varyasyonları olabilmektedir. Söz konusu çeşitleme dış politikalarda yaşanan değişimleri açıklama noktasında avantaj sağlamakta ve analizlerin çok boyutlu olarak ele alınmasına imkân tanımaktadır. Buradan hareketle Neoklasik realizmin yöntemi: değerlendirilecek olan dış politika olayının devlet davranışı ve stratejisi bağlamında incelenerek bağımsız değişkenin (uluslararası sistem) ara değişkenler aracılığıyla politika çıktısına (bağımlı değişken) dönüştürülmesi olarak kendini göstermektedir (Taliaferro, 2009: 213).

Neoklasik realizmin alamet-i farikası dış politika analizinde açıklayıcılık gücünün yüksek olması adına bağımsız değişken olarak nitelenen sistemik unsurların yanında, her devletin kendi münferit yapılarından kaynaklı ara değişkenleri öne çıkarmasıdır (Schweller, 2004: 168). Ara değişkenlerin başında lider imajları gelmektedir ve dış politika yürütücülerinin (Foreign Policy Executives) bilişsel yapılarının karar verme sürecindeki etkisine göndermede bulunur. Lider imajı en fazla kısa vadeli olarak dış politika ve kriz kararlarında etkili bir kapsama sahiptir. Bir toplumun köklü inanç, tarih ve dünya görüşü ve ortak beklentilerinden mündemiç olan ve stratejik kültür olarak

ifade edilen unsur ikinci ara değişkendir. Stratejik kültür hem kısa vadede sergilenen politika davranışlarında hem de uzun vadeli planlamalarda etkili bir kurucu unsur olarak devrededir. Üçüncü ara değişken devlet toplum ilişkileridir ki; burada kastedilen devletin merkezi kurumları ile farklı ekonomik ve toplumsal gruplar arasındaki etkileşimlerin karakteridir. İç kurumlar ise dördüncü ara değişkendir. Her şeyden önce bunlar, politika üzerinde iç mücadelenin cereyan ettiği geniş parametreleri ortaya koyması açısından önem arz eden ve anayasal hükümlerce oluşturulan resmi kurum, örgütsel rutin ve bürokratik gözetimdir. Bunun yanında, dış politika yürütücülerinin politikalarını etkileyen resmi olmayan kurum ve uygulamalar da iç kurumların bir parçasıdır. Buna göre bu dört ara değişken, sistemik itki ile devletlerin politika çıktıları arasında bir aktarım kuşağı (transmission belt) görevi gören; algı, karar verme ve politika uygulama olarak kendini gösteren iç süreci etkilemeleri açısından önem taşımaktadırlar. İç süreçlerden algı, lider imajları ve stratejik kültür tarafından etkilenirken, karar verme ve politika uygulama hem stratejik kültür hem devlet-toplum ilişkileri hem de iç kurumların üçlü etkisi altındadır (Ripsman, Taliaferro ve Lobell, 2016: 58-79).

Her türlü değerlendirme sürecinin içinde bulunmaları ve yetki anlamında dış politika kararları almaya muktedir olmaları nedeniyle, karar alıcılar ara değişkenler bahsinde önemli bir yer tutar. Neoklasik realizm, liderleri ve diğer dış politika karar alıcılarını dış politika analizinin temel aktörleri olarak görür (Lobell, 2009: 43). Söz konusu kadrolar devletin ulusal güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olmakla birlikte, devletin iç yapısından kaynaklanan her türlü faktörü de göz önüne almaktadırlar. Dış politika yöneticileri bilgiye ulaşma konusunda herkesten daha fazla imkânı sahip olan ve bu sayede de uluslararası sistemdeki sinyalleri de alarak dış politika çıktıları oluşturma sorumluluğundaki kişilerdir (Ripsman, 2009: 172). Söz konusu kadroların algı sistematiği de bu denkleme önem kazanmaktadır. Yöneticilerin ideolojileri, dünyayı nasıl yorumladıkları ve sahip oldukları diğer kişisel özellikler dış politikanın belirlenmesinde önem arz etmektedir. Rose, karar alıcıların önemini açıklarken: mevcut güç parametrelerindense bunun nasıl algılandığına vurgu yapmaktadır (Rose, 1998: 147).

Dış politika davranışlarını açıklamak için Neoklasik realizmin değer atfettiği bir diğer ara değişken olarak yerel faktörler karşımıza çıkmaktadır. Burada üzerinde durulması gereken nokta, Realist gelenek içinde bir gelişmeyi içeren Neoklasik realizmin başlı başına yerel faktörlere değer atfetmektense, bunların dış politika çıktılarında etkisinin hesaba katılması yönünde bir duruşunun olduğudur (Ripsman, 2009: 170). Toplumsal ve kültürel yapı, tarihsel süreklilikler, kurumsal yapı ve kurumların özerkliği, çıkar grupları ve bağımsız medya gibi farklı dinamikler yerel faktörler olarak kabul edilmektedir. Ripsman: yerel faktörlerin, genelde ise toplumun kendisinin dış politikada belirleyici bir unsur olduğu düşüncesindedir. Savaş kararı ya da askeri bütçe ve benzeri gibi dış politika konuları, toplumun her kesimini ilgilendiren bir alan olarak, başta askeri bürokrasi olmak üzere devletin çeşitli kurumları, ekonomiyi yönlendirme kapasitesine sahip iş dünyası, çeşitli çıkar grupları ya da kararları tartışmaya açma gücü olan medya gibi unsurlarla bir etkileşim sonucu ortaya çıkabilmektedir (Ripsman, 2009: 179-186).

Neoklasik realizmin dış politika analizinde bağımsız değişkenini sistemik unsurlar oluşturmaktadır. Uluslararası sistemin anarşik doğası merkezi bir konum işgal etmekle birlikte, Neorealizmin anarşik uluslararası yapıda devletlerin sadece güvenlikleri peşinde koştukları düşüncesinden ayrılmaktadır. Neoklasik realizmde güç devletlerin birbirleri üzerinde etki kurabilmelerini sağlayacak kapasite ya da kaynaklar olarak tanımlanır. Bu bağlamda güç mukayeseli bir role sahip olan devletlerin dış politika davranışlarında hedefleri ve tercihleri öne çıkararak hareket ettikleri ve özünde sahip olunan niteliklere dair var olan algının dış politikayı belirlediği bir yapıya işaret etmektedir (Rose, 1998: 152). Böylelikle devletler dış çevrelerini kontrol etmeye ve şekillendirmeye çalışarak uluslararası anarşik atmosferin belirsizlikleriyle mücadele etmeye çabalarlar (Lobell, 2009: 48). Söz konusu mücadele diğer devletlerle olan güç münasebetleri çerçevesinde gerçekleşmekte ve mevcut durumdaysa bu ahvalin karar alıcılar tarafından algılanışı ile birlikte bir dış politika çıktısı oluşmaktadır. Dolayısıyla bu noktada dış politika analizi bizatihi güce değil güce dair dış politika yapıcılarının sahip oldukları bilgi ve değerlendirmelere ait bir yansımayı ifade etmektedir. Hülasa, uluslararası sistemin yapısı önemli bir etken olarak ve devletlerden münezze bir unsur olarak var olsa da, dış politika karar vericilerinin bağlı oldukları devletlerinin sahip oldukları kapasite algılaması ile birlikte düşünülmesi gereken bir varlıktır.

Anarşik ortamın belirsizliğinin giderilebilmesi, devletlerin sistemi etkileme kapasitesiyle ilişkilidir. Uluslararası sistem ve göreceli güç dağılımı dış politika yapımında sınırlayıcı faktörlerdir. Ancak Neoklasik realizm için bu sınırlama tek başına yeterli görülmemekte, karar alıcıların bu sınırlamaları nasıl değerlendirdikleriyle ilgili olarak veriyeye dönüşmektedir (Wolforth, 1993: 15).

Neoklasik realizm için uluslararası sistemin getirdiği/sahip olduğu belirsizlikler kısa ve uzun dönem için farklılık göstermektedir. Kısa vadede anarşinin yarattığı belirsizlik durumu uzun vadeye oranla daha fazla olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bununla birlikte kısa vadedeki menfi sonuçların ve sistem kaynaklı tehditlerin uzun döneme göre daha az belirsiz olduğu savunulmaktadır. Yine de devletlerin kısa vadede kaynaklı tehditlerle mücadele ederken birden fazla dış politika seçeneği olduğu ve bu seçeneklerin de mutlaka rasyonel olması gibi bir zorunluluğun bulunmadığı iddia edilmektedir (Taliaferro, Lobell ve Ripsman, 2009: 19).

Dış politika yapıcılarının belirleyiciliği tam da bu durumda devreye girmektedir. Karar alıcılar söz konusu mücadele sahası ile gelecekte olabilecek göreceli güç dağılımlarını da hesaba katarak eldeki veriler ışığında en uygun dış politika hamlelerini yapmaya çalışırlar. Bunu yaparken de uluslararası sisteme ve göreceli güç dağılımına ilişkin verileri güncel tutma zorunluluklarıyla karşı karşıyadırlar. Ayrıca devletlerin çevrelerinde meydana gelen ani değişimler ve gücün el değiştirmesi gibi durumlar, müttefik ya da rakip devletlerin siyasalarındaki değişimlere yol açacağından, dış politika yapıcılarının sürekli güncelleme içinde olmalarına işaret etmektedir.

4. Sonuç Yerine: Dış Politika Kavramını Açıklamada Neoklasik Realizmin “Gücü”

Dış politika kavramı, sınırın ötesine dair bir kapsama işaret eden ve uluslararası ilişkilerin değişen yapısı sonucu sürekli biçimde farklılaşan ve tanımlanması güç bir yapıya karşılık gelmektedir. Uluslararası ilişkiler teorileri, uluslararası siyasetin güncel durumunu açıklama ve geleceğe dair çıkarımda bulunma amacına sahip olan yaşayan olgular olarak görülebilirler. Diğer bir deyişle, uluslararası ilişkiler teorileri dönemin hâkim aktör ve konularına dair bir açıklama demeti olarak cari bir karşılığa sahiptir. Bu bağlamda bu çalışmada dış politika kavramsallaştırmasının karmaşık yapısına, Neoklasik realizmin varsayımlarının ne derecede açıklık getirebileceği tartışılmıştır.

Neoklasik realizm her şeyden önce dış politika kavramının güvenlik bağıntısını esas alan bir boyuta sahiptir. Neoklasik realizm devletlerin uluslararası sistemin anarşik yapısından etkilenmemek üzere güç arayışında olduklarını ve devletlerin dış çevrelerini kontrol etmeye ve şekillendirmeye çalışarak uluslararası anarşik atmosferin belirsizlikleriyle mücadele etmeye çabaladıklarını iddia eder. Bu halde dış politika devletlerin “dışarıyı” kontrol edebilmesine imkân tanıyan ve olası tehditleri bertaraf edebilmek adına arçasallaştırılan bir kapsama işaret etmektedir.

Neoklasik realistler devletlerin dışsal çevrelerini kontrol etmeye ve şekillendirme çabalarının ancak kapasiteleri oranında olabileceğini düşünürler. Zira anarşik ortam devletlerin uzun ve kısa vadede bekalarını sağlayabilmek için kendilerinden başka hiçbir güce güvenmemelerine yol açmaktadır. Uluslararası sistemdeki güç dağılımı, devletlerin dış politikalarını belirleyen en temel unsurdur. Bu bağlamda dış politika devletlerin uluslararası sistemdeki konularını belirlemede ve güvenliklerini sağlamada merkezi bir konum ifade etmektedir. Zira devletler güvenliklerini ancak kapasiteleri oranında sağlayabilirler ve bunun yolu da dış politika çıktılarıdır. Bu halde dış politika Neoklasik realizmde kurucu bir kavramdır.

Fakat Neoklasik realizmin dış politikayı açıklama gücü, anarşik sistem-kapasite-güvenlik vurgusunun çok ötesinde olarak, dış politika oluşumunda pek çok bileşenin devrede olduğu bir süreç olarak görmesinde yatmaktadır. Dış politikanın kapasite ile olan ilişkisi vurgulanırken; etkilerinin karmaşık doğası ve farklı bileşenlerin bir hâsilası olarak görülmesi önemli bir açıklama gücü olarak durmaktadır.

Bu bağlamda Neoklasik realizmin dış politikayı bağımlı değişken kabul etmesi ve dış politika oluşum süreçlerinde sistem ve ulusal politika unsurlarının birlikteliğiyle bütüncül bir yaklaşımla anlaşılabilirliği iddiası teorisinin bilimselliğine yönelik bir vurguyu da göstermektedir. Sistemin bağımsız değişken olarak sabite sayılması ve anarşik yapısı karşısında devletlerin kapasiteleri oranında güvenliklerini temin edebilmeleri bağlantısının yanına, temel belirleyici olarak kapasitenin devletlerin ulusal nitelikleri ile sağlanabiliyor olması ve bu durumun kurucu unsur olarak dış politika çıktılarındaki görülmesi Neoklasik realizmin varsayımlarının açıklama boyutu olarak görülmektedir. Sade bir anlatımla, sistem devlet davranışlarını şekillendiren bir esas olarak yer alırken, devletler kapasitelerince sisteme karşı durabilirler.

Kapasitelerini belirleyen ise ulusal unsurlar ile bunların bir sonucu olarak görülebilecek dış politikalarıdır.

Tam da burası Neoklasik realizmin dış politikayı açıklama gücünü daha net biçimde ortaya çıkarmaktadır. Dış politika oluşumu bağımsız değişken olarak gördüğü sistemin, ara değişkenler ve yerel faktörlerin süzgecinden geçtikten sonra anlamlı çıktılar olarak görülmektedir. Lider imajları, stratejik kültür, değişken devlet toplum ilişkileri, iç kurumlar olarak nitelenen ara değişkenler, sistemik itki ile devletlerin politika çıktıları arasında bir aktarım kuşağı oluşturmaktadır. Bu durum dış politika analizinde açıklayıcılık gücünü artırır biçimde, devlet davranışlarının tüm nedenlerinin analize dâhil edilmesine yol açmaktadır. Devletlerin izleyeceği stratejilerin tipleri ve yoğunluğu hususundaki benzeme (emulation), yenileme (innovation) ya da mevcut stratejiyi koruma biçiminde farklı varyasyonlarının ortaya konması, dış politikalarda yaşanan değişimleri açıklama noktasında da avantaj sağlamakta ve analizlerin çok boyutlu olarak ele alınmasına imkân tanımaktadır. Bu durum da yine Neoklasik realizmin yöntemi olarak ifade edilebilecek bağımsız değişken olarak nitelenen sistemik unsurların yanında, her devletin kendi münferit yapılarından kaynaklı ara değişkenleri öne çıkarmasıyla ilişkilidir.

Neoklasik realizm dış politika açıklamalarında yerel faktörler olarak başta askeri bürokrasi olmak üzere devletin çeşitli kurumlarını, ekonomiyi yönlendirme kapasitesine sahip iş dünyasını, çeşitli çıkar gruplarını ya da kararları tartışmaya açma gücü olan medya gibi unsurları dış politika oluşumunda etki edebilen unsurlar olarak görmektedir. Özellikle küreselleşme ile birlikte uluslararası sistemde tesir gücüne sahip aktörlerin fazlaştığı göz önüne alındığında, Neoklasik realizmin dış politika yapımında yerel faktörler üzerinden çeşitli aktörleri dâhil etmesi yine dış politika açıklamalarındaki gücünü göstermektedir.

Sonuç itibarıyla Neoklasik realizmin varsayımlarının dış politika kavramını açıklamada işlevsel bir araç olarak kullanılabileceği düşünülmektedir. Uluslararası ilişkilerin değişen yapısı, küreselleşme ile birlikte sistem oyuncularının farklılaşması, uluslararası sistemin değişmeyen doğası olarak nitelenebilecek güç mücadeleleri, neoklasik realizmin bağımsız değişken ve ara değişkenler yaklaşımıyla açıklanabilir bir duruma karşılık gelmektedir. Bu bağlamda Neoklasik realizmin ulusal ve sistemik unsurlara yönelik vurgusu ve bu vurgunun bir süreç karşılık gelerek dış politika oluşumuna yol açtığı iddiası, devletlerin dış politikalarını analiz etmede kullanışlı bir araç olarak görülmektedir. Devletlerin kapasiteleri oranında dış çevrelerini kontrol edebilmeleri ve uzun vadede strateji, hedefler ve beklentilerini dış politika yoluyla sağlayabilmeleri yönelik yaklaşımı, teorinin cari sistemle uyumuna işaret etmektedir. Son kertede Neoklasik realizm, güvenliğe atfettiği değer, yöntemi ve aktör çeşitliliğine ve bunların dış politika çıktılarındaki bilişsel sürecine yaptığı vurgu ile dış politika kavramını açıklamada ciddi bir güce sahip görülmektedir.

Kaynakça

- Alessandri, E. (2008). "Reviving Liberalism. A New Course for US Foreign Policy". *The International Spectator*, 43 (2), 119-121.
- Ashley, R.K. (1986). "The Poverty of Neorealism". Robert Keohane (Ed). *Neorealism and Its Critics* (ss. 225-286) içinde. New York: Columbia University Pres.
- Ashley, R.K. (1987). "Foreign Policy as Political Performance". *International Studies Notes*, 3 (2), 51-54.
- Campbell, D. (1992). *Writing Security United States Foreign Policy and the Politics on Identity*. Manchester: Manchester University Pres.
- Checkel, J. T. (2008). "Constructivism and Foreign Policy". Steve Smith, Amelia Hadfield ve Tim Dunne (Ed). *Foreign Policy: Theory, Actors and Cases*. (ss. 71-82) içinde. Oxford: Oxford University Press.
- Çuhadar, E. (2012). "Dış Politikada Karar Birimleri Açısından Karar Alma Süreçleri ve Türkiye Örneği". Ertan Efegil ve Rıdvan Kalaycı (Ed). *Dış Politika Teorileri Bağlamında Türk Dış Politikasının Analizi*. (ss. 289-315) içinde. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Dahl, R. (1957). "The Concept of Power". *Behavioral Science* 2 (3): 201-215.
- Ereker, F. (2013). "Dış Politikayı Analiz Etmek: Dış Politika Analizinde Yapan-Yapı Sorunu". *Uluslararası İlişkiler*, 9 (36), 45-71.
- Holsti, K. J. (1983). *International Politics: A Framework for Analysis*. N.j: Prentice Hall.
- Hudson, V. (2005). "Foreign Policy Analysis: Actor-Specific Theory and the Ground of International Relations". *Foreign Policy Analysis*, 1 (1), 1-30.
- İnat, K. Balcı, A. (2007). "Dış Politika: Teorik Perspektifler". Zeynep Dağı (Ed.), *Uluslararası Politikayı Anlamak: Ulus-Devletten Küreselleşmeye* (ss. 210-241) içinde. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Lobell, S. E. (2009). "The Assesment, the State and Foreign Policy: A Neoclassical Realist Model". Jeffrey W. Taliaferro Steven E. Lobell and Norrin M. Ripsman (Ed). *Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy*. (ss. 42-74) içinde. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mearsheimer, J.J. (1994). "The False Promise of International Instutions". *International Security*. 19 (3), 5-49.
- Mearsheimer, J.J. (2013). "Anarchy and the Struggle for Power". Scott P. Handler (Ed). *International Politics Classic and Contemporary Readings*. (ss. 51-62) içinde. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC. Sage Publications.
- McGowan, P.J. (1973). "Introduction". Patrick J. McGowan and Shapiro B. Howard (Ed). *The Comparative Study of Foreign Policy: A Survey of Scientific Finding*. Sage Library of Social Research, Vol.4. Beverly Hills: Sage: Publications.

- Modelski, G. (1962). *A Theory of Foreign Policy*. Londra: Pall Mall Pres.
- Rose, G. (1998). "Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy". *World Politics*. 52 (1), 144-172.
- Rosenau, J. (1966). "Pre-Theories and Theories of Foreign Policy". Farrell. R.B. (Ed.), *Approaches to Comparative and International Politics*. (ss. 27-92) içinde. Evanston: Northwestern University Press.
- Rosenau, J. (1976). "The Study of Foreign Policy". James Rosenau, Kenneth W. Thompson and Gavin Boyd (Ed.), *World Politics: An Introduction*. (ss. 14-28) içinde. New York: The Free Press.
- Ripsman, N. M. (2009). "Neoclassical Realism and Domestic Interest Groups". Jeffrey W. Taliaferro Steven E. Lobell and Norrin M. Ripsman (Ed). *Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy*. (ss. 170-193) içinde. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ripsman, N. M. Taliaferro, J. W. and Lobell, S. E. (2016). "Neoclassical Realist Theory and the Limits of Taliaferro, J. W. Lobell, S. E. and Ripsman, N. M. (2009). "Introduction: Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy". Jeffrey W. Taliaferro Steven E. Lobell and Norrin M. Ripsman (Ed). *Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy*. (ss. 1-40) içinde. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wallerstein, I. (2004). *Modern Dünya Sistemi*. 1. Cilt. (Çev.: Latif Boyacı). İstanbul: Bakış Yayınları.
- Waltz, K. N. (1986). "Reflections on Theory of International Politics: A Response to My Critics". Robert Keohane (Ed). *Neorealism and Its Critics* (ss. 322-345) içinde. New York: Columbia University Press.
- Structural Realism". Norrin M. Ripsman, Jeffrey W. Taliaferro and Steven E. Lobell (Ed). *Neoclassical Realist Theory of International Politics*. (ss. 16-32) içinde. New York: Oxford University Press.
- Schweller, R. (2004). "Unanswered Threats: A Neoclassical Realist Theory of Underbalancing". *International Security*, 29 (20), 159-201.
- Suchtch, P. F and Ellias, J. (2007). *International Relations: The Basics*, New Yorke: Routledge Press.
- Taliaferro, J. W. (2000). "Security Seeking under Amarchy: Defensive Realism Revisited". *International Security*. 25 (3), 128-161.
- Taliaferro, J. W. (2009). "Neoclassical Realism and Resource Extraction: State Building fot Future War". Jeffrey W. Taliaferro Steven E. Lobell and Norrin M. Ripsman (Ed). *Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy*. (ss. 194-226) içinde. Cambridge: Cambridge University Press.
- Waltz, K. N. (1990). "Realist Thought and Neorealist Theory". *Journal of International Affairs*, (44), 21-37.
- Webber, M and Smith, M. (2002). "Problem Issues in Foreign Policy Analysis". Mark Webber and Michael Schimdt (Ed). *Foreign Policy in A Transformed World* (ss. 9-29) içinde. London: Printice Hall.
- Wolhforth, W. C. (1993). *The Elusive Balance: Power and Perceptions during the Cold War*. New Yorke: Cornell University Press,

Extended Summary

There is no single definition of foreign policy. Scope of foreign policy is through difference and alienation a "the other". Foreign policy can be seen as a aim whose essence is a security facility. Security is the founding element of foreign policy.

The concept of foreign policy is one of the focal points of international relations theories. On the other hand we cannot mention that there is a general theory of foreign policy analysis. The diversity of actors has shown up in the international system along with globalization. For this reason, the concept of foreign policy has started to be dealt with in a different dimension.

Neoclassical realism is seen as a meta-theory that claims to explain the concept of foreign policy. The theory tackles foreign policy explanation in multidimensional form. Foreign policy has pertained as a constituent piece, a process output formed by a combination of many factors. Neoclassical realism handles with the concept of foreign policy in a process-based and multidimensional analysis method. Neoclassical realism centers on the secure connection of foreign policy and the multi-actor image of the globalized world.

Neoclassical realism keeps the concept of the structure at the center. But it also comprises national policy actors in explaining the foreign policy behavior of states. Neoclassical realists argue that the international system has an anarchic order, and in this order, all states must ensure their security. The distribution of power in the international system is the most fundamental element that determines the foreign policy of states. They believe that each state is trying to increase efficiency in the international system, and they can only do so at the rate of their capacity. Neoclassical realism considers foreign policy as a dependent variable and considers state behavior from this point of view. However, they claim that the formation of foreign policy depends on two elements that affect each other. Accordingly, the international system is considered a priority element and treated as an independent variable, and decries that only after the effects of the system have passed through the filter of intermediate variables become meaningful data. At this point, elements arising from the internal structure of states have a decisively important position in the foreign policy making process as intermediate variables.

The grand strategies of a state, military doctrine, foreign economic policy, alliance preferences, and crisis behavior as areas of interest and explanation of neoclassical realism. The method of neoclassical realism: by examining the foreign policy event to be evaluated in the context of state behavior and strategy, it manifests itself as the transformation of the independent variable (international system) into the policy output (dependent variable) through intervening variables. The intervening variable comes from leading images at the beginning. The element expressed as strategic culture is the second intervening variable. The third intervening variable is state-community relations. Internal institutions are the fourth intervening variable.

As another intervening variable that neoclassical realism attributes value to, local factors appear decidedly. Ripsman:

Believes that local factors, usually society itself, are a defining element in foreign policy.

Systemic elements constitute the independent variable of neoclassical realism in foreign policy analysis. In neoclassical realism, power is defined as the capacity or resources to allow states to exert influence over each other. In this way, states try to control and shape their external environment, trying to combat the uncertainties of the international anarchic atmosphere. Eliminating the uncertainty of the anarchy environment is associated with the capacity of states to influence the system.

In this study, the power of theoretical assumptions of neoclassical realism to explain foreign policy is discussed. While the system is a core that shapes state behavior, states can resist the system in their capacity. It is precisely here that neoclassical realism reveals more clearly the power to explain foreign policy. Foreign policy formation is seen as essential outcomes after passing through the filter of the system, intervening variables, and local factors that it decisively considers as independent variables.

As a consequence, it is believed that the assumptions of neoclassical realism can be used as a functional tool in explaining the concept of foreign policy. The changing structure of international relations, the differentiation of system players along globalization can be understood by the theoretical assumptions of neoclassical realism. In conclusion, neoclassical realism seems to have serious power in explaining the concept of foreign policy with its emphasis on the value, method, and variety of actors it attributes to security and their cognitive process in foreign policy outcomes.